

løgtingsvalið '90

Uttanlandsskuldin

Tað verður framhaldandi skotið javnaðarflokkinum í skógvarnar, at hann hevur høvuðsábyrgdina av búskaparstöðuni, landið er komið í. Sjølvandi taka vit eisini okkara part av ábyrgdini, tí tað liggur sanniliga langt av okkara leið at leypa frá ábyrgdini. Men tað, sum lógið er, er at eisini flokkar, sum hava sitið í samgongu við javnaðarflokkinum og harafturat havt fíggjarmál um hendi, kasta okkum hetta fyri.

Mer! so má føroyafólk eisini ásanna, at somu flokkar samstundis viðganga, at javnaðarflokkurin einsamallur má góðskrivast ábyrgdina av tí menning, samfelag okkara hevur verið fyri tey mongu seinastu árin. Vit hava ongantíð viljað reypað okkum av hesum, tí vit hava tikið tað sum okkara sjálvsagdu uppgávu at

brota skóð og vinna fólkum øllum betri líviliði her á landi.

Eitt, sum hevur eydnast klandurslandsstýrinum, er at fáa partar av fólkunum at trúgva, at uttanlandsskuldin er rötin til alt ilt, og at tað er hon, sum er orsökini til, at føroyski skattgjaldarin nú verður knokkroyttur. Hetta er beinleiðis villleiðandi, men ein funnin fressur, tá ið borgarliga landsstýrið skal flyta privatu uttanlandsskuldina yvir á tað almenna.

Uttanlandsskuldin í 1989 er uppgjörd til 8.429 mia. kr., og eru øll samd um, at betur var, um hetta tal ikki var so høgt. Men tá ið Óli Breckmann fer at manipulera við hesum tali og býta tað út á hvørt mansbarn í Føroyum, tá er tíð at tala at. Hyggja vit nærri at hesum tali, so visir tað seg, at lands-

kassin eigur 16% av skuldini, tað almenna (landskassin, grunnarnir, kommunur og kommunalir felagsskapir) eiga 30%, meðan tað privata eigur 70% av hesi skuld. Landskassans partur er tverri vaksin nógv hesi bæði seinastu árin. Við árslok 1988 skyldaði landskassin um 250 mió. kr., meðan hann við árslok 1990 fer upp um 2 mia. kr. Ein beiskur biti fyri teir borgarligu búskaparúrmælingarnar at svølga.

Tá ið privat taka lán, eisini uttanlands, so er talan um eitt álít millum lángevara og lántakara. Sjølvandi veit lángevarin, at møguleikin fyri einum tapi er til staðar, tað eru treytir, eisini teir mugu liva við. Stórar partur av privatu uttanlandsskuldini er farin til bygging av handilsbygningum, idnaðarvirkjum og skrivstovu-

bygningum o.l. Um lántakarin ikki er mentur at halda lántreyttirnar, so fer bygningurin undir hamaran (men verður to standandi, har hann stendur), og lángevarin missir pengar, um hann ikki kann selja bygningin viðari fyri ein pris, sum er á hædd við lánibyrðuna. Vit hava eitt feskt dømi, nú Ídehúsið fór niður við flagginum.

Hetta kann og skal ikki nerva borgaran, ið ikki skyldar eina tað einastu krónu uttan fyri landoddarnar. Alt annað vildi gjørt yrkingina hjá Wessel um smíð og bakaran til skammar.

Eisini má tað metast sum skeið, at skuld til donsk kredittfeløg verður roknað sum uttanlandsskuld, so leingi sum vit eru í ríkisfelagsskapi við Danmark. Tað, sum eitt virki í Álborg skyldar til eitt kredittfelag í Keypmannahavn, verður jú ikki roknað sum uttanlandsskuld.

Risavoksturinn í rentufrádráttinum er eisini prógvið, at rentuspekulationin í Føroyum hevur havt góðar dagar, og tað kann heldur ikki vera nakar ivi um, at nógvir av hesum stóru og finu bygningum eru yvirfíggjaðir.

Javnaðarflokkurin fer til val uppá, at rentuspekulationin skal steðgast. Hesin vinningurin til landskassan saman við einum vøkstri í avgjöldum, tá ið alt kemur í gongd aftur, skal fíggja skattalættan upp á 40 til 50 mió. kr., sum javnaðarflokkurin vil seta í verk, tá ið hann aftur fær sæti í Tinganesi.

Fyri at stýra peningaflutninginum inn og úr Føroyum má Landsbankin gerast tað veruliga stýringsamboðið, so vit í framtíðini kunnu halda aftur, tá tað gerst neyðugt.

Men alt hetta kann bert eydnast, um veljarin setur

Valevni Javnaðarfloksins

Jóannes Eidesgaard

Suðuroy

sitt álít á alternativ við til verandi kúgingarpolitikk.

Jóannes Eidesgaard

Undirgrundin á føroyskar hendur

Javnaðarflokkurin er tryggin fyri, at undirgrundarmálið verður loyst í samsvar við vilja fólksins.

Tjóðskaparmálini hava altíð staðið frammarlaga í føroyskum politikki. Tey fyrstu mongu árin í hesi öldini vóru tey viðvirandi til, at skapa eina naggtódn í politiska kjakinum, sum bara var merkt av toganini millum samband og sjálfstýri, men eftir at javnaðarflokkurin kom inn á ting í 1928, komu búskaparmálini at fáa alt meiri og meiri tyding, til tey í dagsins politikki hava fingið ein altavgerandi tyding. Hóast stríðið um samband ella loysing ikki enn er loyst, so eru stórar broytingar farnar fram í viðurskiftinum millum Føroyar og Danmark, og størsta broytingin var, tá heimastjórnin kom í gildi í 1948, meðan ein orýggja av øðrum yvirtok-

um v.m. eru farnar fram síðani tá. Ongar av hesum broytingum eru samtyktar uttan aktivu medvirkun javnaðarfloksins — altíð er tað hann, sum hevur fostrað djórnu og nýskapandi tankarnar, og harvið eisini havt rætta hugflogið at seta hesar tankar í verk. Javnaðarflokkurin hevur altíð ligið á odda í stríðum fyri at loysa upp fyri teimum knútum, sum vóru á leiðini, og sama fara vit til val uppá hesaferð, í staðin fyri at nýta sambands-sjálvstýristoganina til eitt politiskt bjargingarbelti val aftan á val. Flokkurin mælir til, at landsstýrið tekur upp samráðingar við donsku stjórnina um nýggja skipan fyri Føroyar í ríkisfelagsskapinum, serliga er hetta neyðugt aftan á at

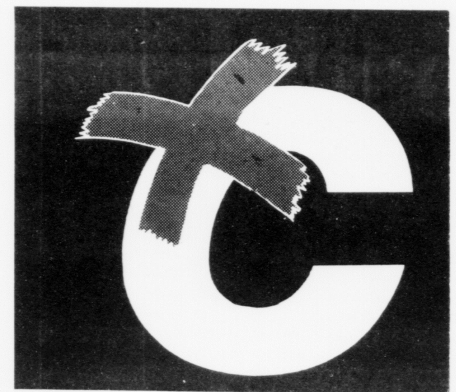
Danmark eftir 1992 fer at luttaka, sum ein integreraður partur, í innara marknaðinum hjá EF. Javnaðarflokkurin mælir til uppskot floksins, um lóg um føroyskt sjálfstýri, verður grundarlagið undir komandi samráðingunum. Undirgrundarmálið verður loyst soleiðis, at Føroyar hava allan avgerðarrættin í undirgrundarspurninginum. Javnaðarflokkurin áttalar dráli og drambætið, sum hevur verið í undirgrundarspurninginum, har samgongan millum tjóðveldið, sambandsflokkinn og fólkaflokkinn hevur seinkað øllum útviklingi við als ongar samráðingar at reka í 2 ár, hóast greitt varð stungið út í kortið í august í 1988, leiðin, ið gangast skuldi, undir

Valevni Javnaðarfloksins

Johan Samuelsen

Suðurstreymoy

skilagóðu leiðslu Atla Dam's, táverandi lógmanni. Einasta, sum vit vita við vissu er hent í undirgrundarmálinum, og tjóðskaparmálinum í síni heild, hesi seinastu 2 árin við tjóðveldi og fólkaflokk í Tinganesi er, at aftan á 630 mill. kr. lánið, sum var tikið uttanlands í summari, fingur føroyskir myndugleikar greitt at vita, at alt tos um sjálfstýri kundi gott verða lagt til síðis, so leingi sum lánid ikki var gildið aftur (hetta skrivaðu tjóðveldismenn undir uppá, slikt eru menn!!) So er tað ein spyr seg sjálfvan, hvar er tryggin hjá útlendsku bankunum, tí hálvavegna falitíð hjá Sundstein og co. í Tinganesi kann ikki vera nóg stór trygd hjá slíkum

multinationalum banka-fyrirøkum — vita útlendsku bankarnir okkurt um undirgrundina, sum okkum er ókent?

Vilt tú fáa gongd á aftur undirgrundarmálið, so velur tú javnaðarflokkinn t. 17. nov.

Johan Samuelsen, lærari
valevni í Suðurstreymi